

DECIZIE

26 iulie 2023

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența:

Președinte, judecător

Judecători

Aliona Miron

Mariana Pitic

Ion Malanciuc

examinând recursul declarat de Gheorghe Bagrin,
în cauza civilă la acțiunea în contencios administrativ înaintată de Gheorghe Bagrin împotriva Ministerului Apărării al Republicii Moldova și Casei Naționale de Asigurări Sociale, privind obligarea examinării dreptului la pensie, încasarea indemnizației de eliberare din serviciu în legătură cu pierderea capacității de muncă în timpul serviciului militar precum și recuperarea prejudiciilor cauzate,

împotriva încheierii din 15 februarie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost declarat inadmisibil apelul înaintat de Gheorghe Bagrin împotriva hotărârii din 01 iulie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani,

c o n s t a t ă:

La 16 ianuarie 2014, Gheorghe Bagrin s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Apărării al Republicii Moldova cu privire la obligarea de a recalcula pensia, încasarea diferenței dintre pensia recalculată și cea achitată, compensarea prejudiciului material și moral, recuperarea cheltuielilor de judecată (f.d. 2-3, vol. I).

La 30 martie 2018, reclamantul și-a concretizat cerințele acțiunii (f.d. 128- 133, vol. II), formulându-și acțiunea împotriva Ministerului Apărării al Republicii Moldova și Casei Naționale de Asigurări Sociale, cu următoarele cerințe: obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să reexamineze dreptul la pensie stabilit incorect de pârâtul Ministerul Apărării al Republicii Moldova, din motivul neincluserii în calcul a plăților salariale pe deplin și neincluderea în calcul a adaosului de 5% în legătură cu starea sănătății, cu obligarea pe viitor să includă în baza pensiei recalculate sumele indicate la f.d. 173 (modalitatea de calcul cu sumele pentru anii 1999-2005) și f.d. 176 (modalitatea de calcul cu sumele pentru 2006-2018); încasarea din contul Ministerului Apărării al Republicii Moldova a indemnizației de eliberare din serviciu în legătură cu pierderea capacității de muncă în timpul serviciului militar în sumă egală cu suma mijloacelor bănești lunare de

întreținere pe 10 ani, calculată reieșind din solda lunară a ultimului an de serviciu în momentul stabilirii pensiei, la 01 iunie 1999, în sumă de 257 852,40 lei; obligarea Ministerului Apărării al Republicii Moldova să finanțeze din contul mijloacelor sale tratamentul din clinica din Germania, or. Berlin, conform facturii de calcul, în sumă de 35 000 euro și suma cheltuită de 3 600 pentru investigațiile chirurgicale din clinica medicală din or. Moscova, Federația Rusă; încasarea din contul Ministerului Apărării al Republicii Moldova în beneficiul său a diferenței dintre pensia recalculată și pensia achitată pentru perioada anilor 1999-2018, în sumă de 372 320 lei; repararea prejudiciului moral în mărime de 350 000 euro, încasarea cheltuielilor de judecată în mărime de 1 270 lei pentru numirea expertizei și 15 000 lei pentru asistență juridică.

Prin ultima cerere de concretizare a pretențiilor din 17 iunie 2022 (f.d. 165-196, vol. III), reclamantul Gheorghe Bagrin a formulat următoarele solicitări: a obliga Casa Națională de Asigurări Sociale să examineze dreptul la pensie stabilită de către Ministerul Apărării al Republicii Moldova, cu includerea și achitarea în viitor a sumelor indicate în calculele prezentate mai sus; a încasa din contul Ministerului Apărării al Republicii Moldova în beneficiul reclamantului indemnizația de eliberare din serviciu în legătură cu pierderea capacității de muncă în timpul serviciului militar în suma egală cu suma mijloacelor bănești lunare de întreținere pe 10 ani, calculată reieșind din solda lunară a ultimului an de serviciu din momentul stabilirii pensiei, conform calculelor expuse în prezenta cerere în sumă de 247 488,00 lei și dobânda la indemnizația respectivă în sumă de 1 060 211,17 lei; a obliga Ministerul Apărării al Republicii Moldova să finanțeze din contul mijloacelor bănești, tratamentul în clinica din Germania, or. Berlin, conform facturii în sumă de 35 000 Euro și suma neachitată încă în mărime de 3 600 Euro pentru investigațiile chirurgicale efectuate din clinica din or. Moscova, Rusia; a încasa din contul Ministerului Apărării al Republicii Moldova în beneficiul reclamantului diferența dintre pensia recalculată și pensia achitată, pentru perioada anilor 1999-2022, total în suma de 658 514,49 lei și dobânda respectivă în sumă de 921 345,93 lei; a încasa din contul Ministerului Apărării al Republicii Moldova în beneficiul lui Bagrin Gheorghe suma compensatorie pentru prejudiciul moral în mărime de 350 000 euro; a încasa din contul Ministerului Apărării al Republicii Moldova în beneficiul lui Bagrin Gheorghe cheltuielile de judecată pe prezenta cauză în sumă de 1270 lei pentru numirea expertizei și a sumei de 24 070,00 lei pentru asistența juridică.

Prin hotărârea din 01 iulie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, acțiunea lui Gheorghe Bagrin a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

La 07 iulie 2022, Gheorghe Bagrin și avocatul său Andrei Micu au înaintat apel nemotivat împotriva hotărârii din 01 iulie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, solicitând casarea acesteia și adoptarea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii (f.d. 2-5, vol. IV).

Prin încheierea din 15 februarie 2023 a Curții de Apel Chișinău a fost declarat inadmisibil apelul depus de Gheorghe Bagrin împotriva hotărârii din 01 iulie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, deoarece apelantul nu a prezentat motivarea apelului în temeiul art. 232 alin. (2) din Codul administrativ.

La 26 aprilie 2023, Gheorghe Bagrin a declarat recurs împotriva încheierii din 15 februarie 2023 a Curții de Apel Chișinău (f.d. 144-147, vol. IV).

În motivarea recursului, s-a invocat faptul că instanța de apel eronat a ajuns la concluzia de a declara apelul ca fiind inadmisibil, or apelantul nu a avut posibilitate să depună în termen apelul motivat din cauza stării de sănătate precară. Totodată, recurentul a menționat că, la 05 august 2022, avocatul Andrei Micu a rezoluționat unipersonal contractul de asistență juridică încheiat cu Gheorghe Bagrin, din cauza că ultimul nu a achitat taxa pentru serviciile juridice.

Astfel, recurentul a solicitat admiterea cererii de recurs, casarea încheierii contestate, cu restituirea cauzei Curții de Apel Chișinău pentru examinarea cererii de apel.

Studiind materialele dosarului, în raport cu temeiurile invocate în cererea de recurs și prevederile legale, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Gheorghe Bagrin este neîntemeiat și necesită a fi respins din următoarele considerente.

Conform art. 241 alin. (1) din Codul administrativ, încheierile primei instanțe și ale instanței de apel pot fi contestate cu recurs, separat de hotărâre, în cazurile prevăzute de prezentul cod și de alte legi.

Conform art. 242 din Codul administrativ, recursul împotriva încheierii judecătorești se depune motivat la instanța de judecată care a emis încheierea contestată în termen de 15 zile de la notificarea încheierii judecătorești, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de judecată care a emis încheierea contestată transmite neîntârziat recursul împotriva încheierii judecătorești împreună cu dosarul judiciar instanței competente să soluționeze recursul.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat încheierea contestată la 15 februarie 2023, însă la materialele cauzei nu se regăsesc date cu privire la notificarea acesteia participanților la proces. Potrivit recipisei, semnată de Gheorghe Bagrin la 19 aprilie 2023 (f.d. 143, vol. IV), ultimul a primit copia încheierii recurate.

Astfel, recursul declarat de Gheorghe Bagrin, înregistrat la 26 aprilie 2023, este în termen (f.d. 144-147, vol. IV).

La 05 iunie 2023, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimaților copia recursului (f.d. 219, vol. IV). Referințe asupra recursului nu au fost depuse.

Conform art. 243 alin. (1) lit. b) din Codul administrativ, examinând recursul împotriva încheierii judecătorești, instanța adoptă una dintre următoarele decizii: respinge recursul.

În conformitate cu art. 243 alin. (2) din Codul administrativ, instanța competentă soluționează recursul împotriva încheierilor judecătorești fără ședință de judecată.

Completul de judecată reține că în prezenta speță obiectul de examinare în ordine de recurs vizează legalitatea încheierii din 15 februarie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost declarată inadmisibilă cererea de apel depusă de Gheorghe Bagrin împotriva hotărârii din 01 iulie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, din motiv că apelantul nu a depus apelul motivat.

Conform art. 236 alin. (1) și (2) lit. e) din Codul administrativ, instanța de apel examinează din oficiu admisibilitatea apelului. Dacă este inadmisibil, apelul se declară ca atare printr-o încheiere susceptibilă de recurs. Apelul se declară inadmisibil în special când motivarea apelului nu a fost depusă sau a fost depusă după expirarea termenului prevăzut la art.232 alin.(2).

Conform art. 232 alin. (2) din Codul administrativ, motivarea apelului se prezintă la instanța de apel în termen de 30 de zile de la data notificării hotărârii motivate. Dacă se depune împreună cu apelul, motivarea apelului se depune la instanța de judecată care a emis hotărârea contestată.

Actele cauzei denotă că, dispozitivul hotărârii Judecătorei Chișinău, sediul Râșcani, a fost pronunțat la data de 01 iulie 2022 în ședința publică.

La 07 iulie 2022, cu respectarea art. 232 alin. (1) din Codul administrativ, Gheorghe Bagrin a depus apel împotriva hotărârii instanței de fond, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi decizii de respingere integrală a acțiunii (f.d. 2-5, vol. IV). Apelul nemotivat a fost contrasemnat și de către avocatul apelantului, Andrei Micu.

Conform avizului de recepție contra semnătură, anexat la materialele cauzei, se atestă că, la 11 noiembrie 2022, hotărârea motivată a instanței de fond a fost notificată apelantului Gheorghe Bagrin (f.d. 132, vol. IV).

Astfel, se consideră că procedura de comunicare legală a hotărârii primei instanțe a fost respectată.

În astfel de circumstanțe, termenul limită de prezentare a motivării apelului a început să curgă la data de 12 noiembrie 2022 și a expirat la data de 11 decembrie 2022, zi de duminică, ultima zi de depunere a apelului fiind data de 12 decembrie 2022, zi de luni.

Până la data de 15 februarie 2023, data când a fost pronunțată încheierea recurată, Gheorghe Bagrin nu a depus motivarea apelului la Curtea de Apel Chișinău, în modul prevăzut de art. 232 alin. (2) din Codul administrativ, și nu a făcut acest lucru nici ulterior. Totodată, apelantul nu a comunicat instanței despre imposibilitatea depunerii apelului motivat, nu a solicitat repunerea în termen, nu a informat instanța de apel despre rezilierea contractului cu avocatul său.

Drept consecință, intervine aplicarea sancțiunii procedurale prevăzută la art. 236 alin. (1) lit. e) din Codul administrativ de declarare a apelului inadmisibil.

Instanța de recurs nu poate reține argumentul recurentului, potrivit căruia avocatul acestuia ar fi reziliat în mod unilateral contractul de asistență juridică și nu poate reține copia acordului de reziliere a contractului respectiv (f.d. 148, vol. IV), or, dacă acest fapt corespunde adevărului, rămâne inexplicabilă depunerea la 27 decembrie 2022 de către avocatul Andrei Micu a unei cereri în adresa primei instanțe, prin care a solicitat în numele lui Gheorghe Bagrin expedierea dosarului la Curtea de Apel Chișinău pentru examinarea apelului (f.d. 136-137, vol. IV), în situația în care acesta nu ar fi mai dispus de împuterniciri.

Colegiul menționează că potrivit jurisprudenței Curții Europene, participanții procesului de judecată urmează să-și asume un rol activ, urmărind cu diligență derularea procesului său și să dispună cu bună-credință de drepturile sale procedurale.

Conform art. 24 alin. (1) din Codul administrativ, participanții la procedura administrativă și procedura de contencios administrativ trebuie să își exercite drepturile și să își îndeplinească obligațiile cu bună-credință, fără a încălca drepturile procesuale ale altor participanți.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că neexercitarea oricărei căi de atac și neîndeplinirea oricărui alt act de procedură în termenul legal atrage decăderea din drept, afară de cazul când legea dispune altfel

sau când partea dovedește că a fost împiedicată printr-o împrejurare mai presus de voința ei să efectueze acțiunea în termen.

Prin prisma art. 24 alin. (1) din Codul administrativ, recurentul/apelant avea obligația prezumată de a manifesta diligență și atitudine activă la îndeplinirea obligațiilor sale procesuale.

Această acțiune procesuală era vital necesară pentru întreprinderea măsurilor de protejare a dreptului de acces la instanță și depunerea în modul și termenul prevăzut de lege a motivării apelului, în caz contrar intervenind cu titlu de sancțiune procedurală, declararea apelului inadmisibil.

În atare circumstanțe, declararea apelului depus de Gheorghe Bagrin ca fiind inadmisibil, este compatibilă cu respectarea prevederilor Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale. În susținerea opiniei enunțate, completul de judecată amintește că art. 6§1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor și a Libertăților Fundamentale ale Omului îi garantează fiecărei persoane dreptul de a sesiza o instanță cu orice contestație referitoare la drepturile și obligațiile sale cu caracter civil.

În practica sa constantă, Curtea a reiterat că „dreptul la instanță”, la fel ca și dreptul de acces, nu are un caracter absolut. În această privință Curtea Europeană, în multe cauze similare, nu exclude ipoteza că interesele unei bune administrări a justiției pot să justifice impunerea unui termen de exercitare a căii de atac (cauza Bacev vs. fosta Republică Iugoslavă a 12 Macedoniei; Kemp vs. Luxemburg; Diaz Ochoa vs Spania), în care CEDO a reiterat că termenul fixat de legea internă este o restricție ce guvernează accesul la justiție.

Din considerentele menționate și având în vedere că încheierea instanței de apel este întemeiată și legală, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul depus de Gheorghe Bagrin.

Conform art. 243 alin. (1) lit. b) din Codul administrativ, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de Gheorghe Bagrin.

Se menține încheierea din 15 februarie 2023 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă la acțiunea în contencios administrativ înaintată de Gheorghe Bagrin împotriva Ministerului Apărării al Republicii Moldova și Casei Naționale de Asigurări Sociale, privind obligarea examinării dreptului la pensie, încasarea indemnizației de eliberare din serviciu în legătură cu pierderea capacității de muncă în timpul serviciului militar precum și recuperarea prejudiciilor cauzate.

Decizia este irevocabilă.

Președinte, judecător

Aliona Miron

Judecători

Mariana Pitic

Ion Malanciuc